

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2017/1563 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. septembra 2017

o čezmejni izmenjavi med Unijo in tretjimi državami izvodov v dostopnem formatu določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja (v nadaljnjem besedilu: Marakeška pogodba) je bila podpisana v imenu Unije 30. aprila 2014 ⁽³⁾. Od pogodbenic zahteva, da določijo izjeme ali omejitve avtorske pravice in sorodnih pravic za izdelavo ter razširjanje izvodov določenih del in drugih zaščitenih predmetov urejanja v dostopnem formatu ter za čezmejno izmenjavo navedenih izvodov.
- (2) Upravičenci na podlagi Marakeške pogodbe so slepe osebe, slabovidne osebe, katerih slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, osebe, ki imajo motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo ali katero koli drugo učno težavo, ki jim preprečuje, da berejo tiskana dela v enaki meri kot osebe brez take motnje, in osebe, ki so zaradi telesne invalidnosti ne morejo držati ali premikati knjige oziroma osredotočiti ali premikati pogleda v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje, če te osebe zaradi take motnje ali invalidnosti ne morejo brati tiskanih del v enaki meri kot osebe brez take motnje ali invalidnosti.
- (3) Slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja se še vedno soočajo s številnimi ovirami pri dostopu do knjig in drugega tiskanega gradiva, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami. Potreba po večjem številu del in drugih zaščitenih predmetov urejanja v dostopnih formatih, ki so na voljo tem osebam, in bistveno izboljšanje njihovega kroženja ter razširjanja sta bila priznana na mednarodni ravni.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 5. julija 2017 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2017 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 17. julija 2017.

⁽³⁾ Sklep Sveta 2014/221/EU z dne 14. aprila 2014 o podpisu, v imenu Evropske unije, Marakeške pogodbe o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja (UL L 115, 17.4.2014, str. 1).

- (4) V skladu z Mnenjem 3/15 Sodišča Evropske unije ⁽¹⁾ je treba izjeme ali omejitve iz Marakeške pogodbe, ki veljajo za avtorsko pravico in sorodne pravice za izdelavo ter razširjanje izvodov določenih del in drugih predmetov urejanja v dostopnem formatu, izvajati v okviru področja, ki je bilo harmonizirano z Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾. Enako velja za sisteme izvoza in uvoza, ki jih določa navedena pogodba, če je njihov končni namen to, da se na ozemlju pogodbenice brez soglasja imetnikov pravic odobri posredovanje javnosti ali distribucija na ozemlju druge pogodbenice objavljenih izvodov v dostopnem formatu.
- (5) Cilj Direktive (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ je harmonizirano izvajanje obveznosti, ki jih mora Unija izpolniti na podlagi Marakeške pogodbe za izboljšanje razpoložljivosti izvodov v dostopnem formatu za upravičene osebe v vseh državah članicah Unije in obtok takšnih izvodov na notranjem trgu, od držav članic pa zahteva, da uvedejo obvezno izjemo za določene pravice, ki so harmonizirane s pravom Unije. Cilj te uredbe je izvajanje obveznosti iz Marakeške pogodbe v zvezi s sistemi izvoza in uvoza izvodov v dostopnem formatu za nekomercialne namene v korist upravičenih oseb med Unijo in tretjimi državami, ki so pogodbenice Marakeške pogodbe, ter enotna določitev pogojev za tak izvoz in uvoz na področju, ki je bilo harmonizirano z direktivama 2001/29/ES in (EU) 2017/1564 za zagotovitev, da se ti ukrepi izvajajo dosledno na celotnem notranjem trgu in da ne ogrožajo harmonizacije izključnih pravic in izjem, ki so zajete v navedenih direktivah.
- (6) Ta uredba bi morala zagotoviti, da se lahko upravičenim osebam ali pooblaščenemu subjektu iz Marakeške pogodbe v tretjih državah, ki so pogodbenice Marakeške pogodbe, distribuirajo, posredujejo ali dajo na voljo izvodi knjig, tudi e-knjig, periodičnih publikacij, časopisov, revij in drugih pisnih del, zapisov, vključno z notnimi zapisi, ter drugega tiskanega gradiva, tudi v digitalni ali analogni zvočni obliki, v dostopnem formatu, ki so bili izdelani v kateri koli državi članici v skladu z nacionalnimi določbami, sprejetimi na podlagi Direktive (EU) 2017/1564. Dostopni formati vključujejo na primer Braillovo pisavo, velik tisk, prilagojene e-knjige, zvočne knjige in radijske oddaje. Ob upoštevanju „nekomercialnega cilja Marakeške pogodbe“ ⁽⁴⁾ bi morali distribucijo, posredovanje javnosti ali dajanje izvodov v dostopnem formatu na voljo javnosti slepim in slabovidnim osebam ter osebam z drugimi motnjami branja ali pooblaščenim subjektom v tretji državi izključno nepridobitno opravljati le pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici.
- (7) S to uredbo bi bilo treba tudi omogočiti, da lahko upravičene osebe v Uniji in pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici za nekomercialne namene v korist slepih in slabovidnih oseb ali oseb z drugimi motnjami branja iz tretje države uvažajo izvode, ki so v skladu z izvajanjem Marakeške pogodbe izdelani v dostopnem formatu, in da do njih dostopajo. Moralo bi biti omogočeno, da so izvodi v dostopnem formatu na notranjem trgu v obtoku pod enakimi pogoji kot izvodi v dostopnem formatu, izdelani v Uniji v skladu z Direktivo (EU) 2017/1564.
- (8) Za izboljšanje razpoložljivosti izvodov v dostopnem formatu ter preprečevanje nepooblaščenega razširjanja del ali drugih predmetov urejanja bi morali pooblaščen subjekt, ki se ukvarja z distribucijo, posredovanjem javnosti ali dajanjem izvodov v dostopnem formatu na voljo, izpolnjevati določene obveznosti. Podpreti bi bilo treba pobude držav članic za spodbujanje ciljev Marakeške pogodbe in izmenjavo izvodov v dostopnem formatu s tretjimi državami, ki so pogodbenice navedene pogodbe, ter pobude v podporo pooblaščenim subjektom pri izmenjavi in zagotavljanju razpoložljivosti informacij. Te pobude bi lahko vključevale pripravo smernic ali zglede najboljše prakse za izdelavo in razširjanje izvodov v dostopnem formatu ob posvetovanju s predstavniki pooblaščenih subjektov, upravičenih oseb in imetnikov pravic.
- (9) Bistveno je, da vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe spoštuje temeljne pravice, zlasti pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter pravico do varstva osebnih podatkov iz členov 7 in 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), in je nujno, da je vsaka taka obdelava

⁽¹⁾ Mnenje Sodišča z dne 14. februarja 2017, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, točka 112.

⁽²⁾ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁽³⁾ Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del ali drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (glej stran 6 tega Uradnega lista).

⁽⁴⁾ Mnenje Sodišča z dne 14. februarja 2017, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, točka 90.

v skladu tudi z direktivama 95/46/ES ⁽¹⁾ in 2002/58/ES ⁽²⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, ki urejata obdelavo osebnih podatkov, ki bi jo lahko izvajali pooblašteni subjekti v okviru te uredbe in pod nadzorom pristojnih organov držav članic, zlasti neodvisnih javnih organov, ki jih imenujejo države članice.

- (10) Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: UNCRPD), katere pogodbenica je Unija, invalidom zagotavlja pravico do dostopa do informacij in izobraževanja ter pravico do udeležbe v kulturnem, gospodarskem in družbenem življenju na enaki podlagi kot drugim osebam. UNCRPD od pogodbenic zahteva, da skladno z mednarodnim pravom sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprečujejo, da bi zakoni o varstvu intelektualne lastnine nerazumno ali diskriminatorno ovirali dostop invalidov do kulturnega gradiva.
- (11) Na podlagi Listine so vse oblike diskriminacije, vključno na podlagi invalidnosti, prepovedane, pravica invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti pa je priznana in spoštovana s strani Unije.
- (12) Ker cilja te uredbe, in sicer enotnega izvajanja obveznosti iz Marakeške pogodbe v zvezi z izvozom in uvozom med Unijo in tretjimi državami, ki so pogodbenice Marakeške pogodbe, izvodov v dostopnih formatih določenih del in drugih predmetov urejanja za nekomercialne namene in v korist upravičenih oseb, ter določitev pogojev za tak izvoz in uvoz, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njegovega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (13) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana zlasti v Listini in UNCRPD. To uredbo bi bilo treba razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba določa enotna pravila o čezmejni izmenjavi izvodov v dostopnem formatu določenih del in predmetov urejanja med Unijo in tretjimi državami, ki so pogodbenice Marakeške pogodbe, brez dovoljenja imetnika pravice v korist slepih in slabovidnih oseb ali oseb z drugimi motnjami branja na področju, ki je harmonizirano z direktivama 2001/29/ES in (EU) 2017/1564, da bi preprečili ogrožanje harmonizacije izključnih pravic in izjem na notranjem trgu.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „delo ali drugi predmeti urejanja“ pomeni delo v obliki knjige, periodične publikacije, časopisa, revije ali drugega pisnega dela, zapisa, vključno z notnimi zapisi, in povezane ilustracije v katerem koli mediju, vključno z zvočno obliko, kot so zvočne knjige, in digitalnimi formati, ki je zaščiten z avtorsko pravico ali sorodnimi pravicami ter se objavi ali drugače zakonito da na voljo javnosti;

⁽¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31). Navedena direktiva se razveljavi in nadomesti z učinkom od 25. maja 2018 z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽²⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

- (2) „upravičena oseba“ pomeni, ne glede na druge motnje oziroma oblike invalidnosti, osebo, ki:
- (a) je slepa;
 - (b) je slabovidna in slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, in ki posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take motnje;
 - (c) ima motnjo zaznavanja ali branja in posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take invalidnosti; ali
 - (d) je zaradi telesne motnje drugače nezmožna držati knjigo ali jo premikati oziroma osredotočiti ali premikati pogled v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje;
- (3) „izvod v dostopnem formatu“ pomeni izvod dela ali druge predmete urejanja v drugačnem načinu ali obliki, ki upravičeni osebi daje dostop do dela ali drugih predmetov urejanja in ki taki osebi tudi omogoča, da do dela dostopa enako učinkovito in z enako lahkoto kot osebe brez okvar ali motenj iz točke 2;
- (4) „pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici“ pomeni subjekt, ki ga je država članica pooblastila ali priznala, da ne pridobitno zagotavlja izobraževanje, usposabljanje, prilagojeno branje ali dostop do informacij upravičenim osebam. To vključuje tudi javne ustanove ali neprofitne organizacije, ki zagotavljajo enake storitve upravičenim osebam kot eno izmed svojih primarnih dejavnosti, institucionalnih obveznosti ali del svojega poslanstva v javnem interesu.

Člen 3

Izvoz izvodov v dostopnem formatu v tretje države

Pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici lahko distribuira, posreduje ali da na voljo upravičenim osebam ali pooblaščenemu subjektu s sedežem v tretji državi, ki je pogodbenica Marakeške pogodbe, izvod v dostopnem formatu dela ali drugih predmetov urejanja, izdelan v skladu z nacionalno zakonodajo, sprejeto na podlagi Direktive (EU) 2017/1564.

Člen 4

Uvoz izvodov v dostopnem formatu iz tretjih držav

Upravičena oseba ali pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici lahko uvozi ali drugače pridobi izvod v dostopnem formatu dela ali drugih predmetov urejanja, ki ga je pooblaščen subjekt v tretji državi, ki je pogodbenica Marakeške pogodbe, distribuiral, posredoval ali dal na voljo upravičenim osebam ali pooblaščenim subjektom, ter do njega dostopa in ga nato uporablja, skladno z nacionalno zakonodajo, sprejeto na podlagi Direktive (EU) 2017/1564.

Člen 5

Obveznosti pooblaščenih subjektov

1. Pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici, ki opravlja dejanja iz členov 3 in 4, pripravi in upošteva svoje prakse, s katerimi zagotovi, da:
 - (a) distribuira, posreduje in da na voljo razpoložljive izvode v dostopnem formatu le upravičenim osebam ali drugim pooblaščenim subjektom;
 - (b) sprejme ustrezne ukrepe za odvratanje od nepooblaščen reprodukcije, distribucije, posredovanja javnosti in dajanja izvodov v dostopnem formatu na voljo javnosti;
 - (c) izkazuje ustrezno skrbnost pri ravnanju z deli ali predmeti urejanja ter njihovimi izvodi v dostopnem formatu in tako ravnanje beleži ter
 - (d) objavlja in posodablja, če je to primerno, na svojem spletišču ali po drugih spletnih ali nespletnih poteh, informacije o tem, kako izpolnjuje obveznosti iz točk (a) do (c).

Pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici pripravi in upošteva prakse iz prvega pododstavka, pri čemer v celoti upošteva pravila, ki se uporabljajo za obdelavo osebnih podatkov upravičenih oseb iz člena 6.

2. Pooblaščen subjekt s sedežem v državi članici, ki opravlja dejanja iz členov 3 in 4, na zahtevo na dostopen način zagotovi naslednje informacije upravičenim osebam, drugim pooblaščenim subjektom ali imetnikom pravice:

- (a) seznam del ali drugih predmetov urejanja, za katere ima izvode v dostopnem formatu in razpoložljive formate ter
- (b) imena in kontaktne podatke o pooblaščenih subjektih, s katerimi si je izmenjal izvode v dostopnem formatu na podlagi členov 3 in 4.

Člen 6

Varstvo osebnih podatkov

Obdelava osebnih podatkov v okviru te uredbe se izvede v skladu z direktivama 95/46/ES in 2002/58/ES.

Člen 7

Pregled

Komisija do 11. oktobra 2023 izvede oceno te uredbe in predstavi glavne ugotovitve poročila Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter jim, kadar je to ustrezno, priloži predloge za spremembo te uredbe.

Države članice Komisiji predložijo vse potrebne podatke za pripravo ocenjevalnega poročila.

Člen 8

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 12. oktobra 2018.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 13. septembra 2017

Za Evropski parlament
Predsednik
A. TAJANI

Za Svet
Predsednik
M. MAASIKAS